

Svar på fullmäktigemotion 9/2022: Kyrksläotts kommun bör förbinda sig till att aktivt motarbeta rasism och bl.a. delta i kampanjer såsom justitieministeriets kampanj #JagÄrAntirasist , #OlenAntirasisti (fge)

Kommunstyrelsen 18.12.2023 § 442

547/00.04.00/2022

Beredare	livskraftschef Susanna Hyvärinen, kommunjurist Taija Rönning, ungdoms- och idrottschef Päivi Sorvari och utbildningsdirektör Astrid Kauber, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen beslutar 1 ge redogörelsen i redogörelsedelen som svar på fullmäktigemotionen och föreslå kommunfullmäktige att fullmäktige antecknar svaret för kännedom och anser att svaret är tillräckligt och fullmäktigemotionen slutbehandlad samt 2 föreslå att Kyrksläotts kommun förbinder sig till aktivt främjande av likabehandling i olika tjänster, verksamheter, anvisningar, strategier och program inom kommunen och att man inom kommunen systematiskt i samarbete med olika aktörer fortsätter vidta konkreta åtgärder som minskar ojämlikhet för att främja jämställdhet och likabehandling.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.
Redogörelse	Likabehandling – vad betyder likabehandling? Enligt justitieministeriet betyder likabehandling att alla människor är likvärdiga oberoende av kön, ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion och övertygelse, åsikt, funktionshinder, hälsotillstånd, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. I ett rättvist samhälle får inte personliga egenskaper, som ursprung eller hudfärg, påverka människors möjligheter att få utbildning, arbete och olika tjänster – de grundläggande rättigheterna tillhör alla. Dessa saker borde alltså iaktas i all verksamhet inom kommunen så som till exempel i rekryteringspraxis på arbetsplatserna och i möjligheterna att utbilda sig. I Finlands grundlag syftar principen om likabehandling både på förbud mot diskriminering och på människornas jämlikhet inför lagen. Närmare förbud mot diskriminering på olika livsområden ingår i diskrimineringslagen, strafflagen, jämställdhetslagen och arbetslagstiftningen. Jämlikhet i lagstiftningen, länk https://yhdenvertaisuus.fi/sv/lagstiftning Rasism som begrepp – vad betyder rasism?

Rasism är ett mycket brett och mångfasetterat begrepp. Dess former har varierat i samhället under olika tidsperioder och även geografiskt. Bland annat Röda Korset har definierat begreppet rasism som nedvärderande av en förmodad grupp människor. Till rasism hör ofta att man anser sin egen grupp vara bättre än andras grupper. Rasism baserar sig på nedvärdering av individer eller grupper människor till exempel på grund av deras etniska ursprung, hudfärg, nationalitet, kultur, modersmål eller religion. I samhället kan rasism ta sig uttryck i diskriminerande normer eller praxis till exempel i arbetslivet. Rasism kan ta sig uttryck i diskriminerande beteende mellan individer och grupper. Fördomar mellan individer och grupper och rädsla för det främmande kan utgöra grogrund för rasism. Rasism skapar ojämlikhet och skadar inte bara dem som är utsatta för rasism utan också hela samhället. Rasism kan också användas som maktmedel.

Enligt den internationella konventionen som Finland ratificerade år 1970 avses med rasdiskriminering varje skillnad, undantag, inskränkning eller företräde på grund av ras, hudfärg, härkomst eller nationellt eller etniskt ursprung som har till syfte eller verkan att omintetgöra eller inskränka erkännande, åtnjutande eller utövande på lika villkor av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på politiska, ekonomiska, sociala, kulturella eller andra områden av det offentliga livet.

Olika former av rasism är till exempel aggression, mikroaggression, strukturell rasism och hatbrott. Rasism är ett tänkesätt som sprider hat och skapar ojämlikhet mellan människor. Tänkesättet förnekar de mänskliga rättigheterna, som hör till alla på lika villkor. Rasism skadar dem som blivit utsatta för den, men också hela samhället. Till exempel etniska minoriteter och invandrare som till utseendet skiljer sig från urbefolkningen är mest utsatta för rasistiska brott. Även personer som hör till invandrades närmaste krets och de nationella minoriteterna i Finland kan falla offer för rasistiska brott. Dessutom kan personer och aktörer som öppet motarbetar rasism utsättas för rasistiska brott.

Hur kan likabehandling främjas i Finland?

Främjande av likabehandling i Finland

Justitieministeriet och diskrimineringsombudsmannen inledde 13.9.2021 en antirasistisk kampanj riktad till unga vuxna. Kampanjen uppmuntrade människor att agera antirasistiskt i sin egen vardag och att fundera över rasismens konsekvenser i samhället i vidare bemärkelse. Kampanjen har varit en del av projektet Tillsammans för likabehandling, som fått finansiering från Europeiska unionens program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap. Europeiska kommissionen svarar inte för kampanjens innehåll.

Justitieministeriets kampanj #JagÄrAntirasist, #OlenAntirasisti har upphört. Kampanjens material finns på adressen <https://yhdenvertaisuus.fi/sv/jagar-antirasist-kampanjen>.

Kampanjen är redan slut, och Kyrkslätts kommun kan därför inte längre delta i den. Det förhindrar ändå inte Kyrkslätts kommun att fortsätta aktiv bekämpning av rasism för att motarbeta rasism i samhället och för att förankra antirasistiska anvisningar att tillämpas i vardagen och för att främja likabehandling i Kyrkslätts kommun.

Handlingsprogrammet Ett jämlikt Finland för åren 2021–2023

(<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163578>) är Finlands första handlingsprogram mot rasism och för goda relationer mellan befolkningsgrupper. Syftet med programmet är övergripande engagemang av olika aktörer i främjande av likabehandling bland annat genom att identifiera och avveckla ojämlika strukturer i samhället, bekämpning av hatretorik med systematiska åtgärder och samarbete samt utveckling av forskning och datainsamling om likabehandling. Centralt är också främjande av likabehandling genom att utveckla kunnande, skapa tydligt överenskomna verksamhetsmodeller som är allmänt kända samt genom att utveckla olika aktörers kunnande och ökning av kunskapen om likabehandling.

Diskrimineringsombudsmannens byrå (<https://syrjinta.fi/sv/framsida>) har i sitt utlåtande (3.8.2023) till arbetsgruppen för beredande av statsrådets meddelande gjort observationer om främjande av likabehandling och arbetet mot rasism i Finland och anser att det är samhällets skyldighet att främja likabehandling. Samhället har i uppdrag att främja genomförande och förankring av likabehandling i vardagen, länk: <https://syrjinta.fi/sv/-/diskrimineringsombudsmannens-observationer-om-framjande-av-likabehandling-och-arbetet-mot-rasism>

Statsrådet har hösten 2023 gett ett meddelande (SRM 2/2023 rd) om främjande av likabehandling, jämställdhet och ickediskriminering i det finländska samhället, länk

https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/SRM_2+2023.pdf

Likabehandling i kommunens verksamhet

Främjande av likabehandling förutsätter i stor utsträckning brett samarbete och kompanjonskap mellan olika aktörer inom de olika sektorerna i samhället, till exempel mellan aktörerna inom kommunen, välfärdsområdena och tredje sektorn.

Till exempel Röda Korset har utarbetat direktiv mot rasism och uppmanat att införa direktiven såväl i frivilliguppdrag som inom den egna gemenskapen, så som till exempel i hobbygrupper eller på arbetsplatsen. Direktiv mot rasism för olika situationer i vardagen och anvisningar för identifiering av rasism har sammanställts på Röda Korsets webbplats. Anvisningarna är lätta att förankra och tillämpa till exempel i kommuner, kommunens vardag och praxis såväl bland kommuninvånarna som bland personalen. Också andra aktörer har utarbetat motsvarande anvisningar. Länk: <https://www.rodakorset.fi/vart-arbete/verksamhet-som-motarbetar-rasism/vad-ar-rasism/>

Arbetsredskap som främjar jämställdhet och likabehandling i kommunen kan vara till exempel etiska direktiv, planer för jämställdhet och likabehandling, välfärdsberättelser och -planer samt olika strategiska handlingar och program. Också många andra åtgärder i vardagen främjar likabehandling. Till exempel anonym rekrytering vid personalval, som används bland annat i Helsingfors stad och Esbo stad, främjar likabehandling vid rekryteringar inom kommunen.

Kyrksläotts kommun beaktar temat likabehandling i sin verksamhet. I Kyrksläotts kommun utarbetas en välfärdsberättelse en gång per fullmäktigeperiod och den uppdateras regelbundet. Inom de gemensamma tjänsterna i kommunen arbetar en välfärdskoordinatör, som sköter främjande av olika befolknings- och åldersgruppers välmående och

förebyggande av utslagning i samarbete med kommunens serviceområden, tredje sektorn och välfärdsområdet. Äldrerådet, handikapprådet och ungdomsfullmäktige främjar med sin egen verksamhet genomförandet av likabehandling i Kyrksläotts kommun.

I grunderna för läroplanen inom den grundläggande utbildningen 2014 konstateras: "Jämlikhet och en allmän princip om alla människors lika värde är ett centralt mål för den grundläggande utbildningen. Undervisningen ska främja ekonomisk, social och regional jämlikhet och jämställdhet mellan könen. Undervisningen ska vara religiöst, konfessionellt och partipolitiskt obunden. Varje barn är unikt och värdefullt i sig."

Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män och diskrimineringslagen förpliktar varje läroinrättning att göra upp en jämställdhetsplan i samarbete med personalen och eleverna eller studerandena och en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling.

I enlighet med Kyrksläotts kommuns läroplan har alla skolor gjort upp läroinrättningsspecifika planer för jämställdhet och likabehandling i samarbete med personalen och eleverna eller studerandena. I planerna för jämställdhet och likabehandling beskrivs de skolspecifika åtgärderna för att främja jämställdhet och likabehandling. I Kyrkslätt ansluts den läroinrättningsspecifika planen för jämställdhet till läsårsplanen, och den ska uppdateras med minst tre års mellanrum tillsammans med eleverna. De ovan lokala planerna finns att läsa på kommunens webbsida.

Inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen styr dessutom den elev- och studerandevårdsplanen på kommunnivå läroinrättningarnas verksamhet för förebyggande av våld, mobbning och trakasserier. Genom skolans ordningsregler samt de klassvis överenskomna verksamhetsmodellerna för klassen som inskrivits i välfärdsplanerna strävar man efter att skapa en sådan respektfull och delaktig stämning och verksamhetskultur där man inte tillåter mobbning och man omedelbart ingriper i mobbning och trakasserier. Avgörande är förebyggande arbete.

Fritidstjänsternas tjänster i sin helhet främjar kommuninvånarnas hälsa, producerar livskvalitet för kommuninvånarna och är en källa för välbefinnande. Tjänsterna ökar gemenskapen och känslan av samhörighet och förebygger utslagning. Tjänster produceras för kommuninvånarna i samarbete med föreningar och andra aktörer.

Utgångspunkten för genomförandet av tjänsterna är att verksamheten ordnas jämlikt och öppet med iakttagande av kommuninvånare i olika åldrar, från olika kulturer och med olika bakgrund. Kunderna engageras i planeringen och utvecklingen av fritidstjänsterna bland annat genom att regelbundet och på olika sätt samla in kundrespons. En del av fritidstjänsterna är tillgängliga helt gratis, bland annat bibliotekstjänsterna, ungdomsarbetet, de allmänna uteidrottsplatserna och friluftsområdena och -stigarna, och tjänsterna ordnas även i största allmänhet till skälig kostnad. Inom fritidstjänsterna beaktas likabehandling som en naturlig del av genomförandet och utvecklingen av tjänsterna.

Kyrksläotts kommun beaktar principen om likabehandling i kommunstrategin under beredning samt i planerna för jämställdhet och likabehandling.

SFP:s fullmäktige grupp lämnade följande fullmäktigemotion vid kommunfullmäktiges sammanträde 16.5.2022:

”Rasism är ett negativt fenomen i vårt samhälle, som vi kan stöta på var som helst och när som helst. Det kan vara fråga om en enskild situation, eller som fortlöpande och långvarig rasism i samhällets funktioner, lagar eller tjänster. Rasism är inte acceptabel i någon form, ty den förorsakar både psykiskt lidande och ojämlikhet, och dessutom är den diskriminerande.

Antirasism är ett aktivt agerande mot rasism. Varje privatperson och organisation kan genom sitt eget agerande minska på rasismen samt göra positiva gärningar för främjandet av mänskliga rättigheter och jämställdhet. Därför föreslår vi undertecknare att Kyrksläpps kommun bl.a. skall ansluta sig till kampanjen #JagÄrAntirasist, #OlenAntirasisti. Detta skulle vara ett tecken på att vi tillsammans bygger upp ett säkrare och jämställt Finland och Kyrkslätt åt oss alla.

I kampanjen deltar flera städer och kommuner, och på följande adress kan tilläggsinfo hittas: <https://yhdenvertaisuus.fi/olenantirasisti.fi>. Kampanjen är en del av det EU-finansierade projektet Tillsammans (Yhdessä yhdenvertaisuuden puolesta), vilket koordineras av justitieministeriet. Diskrimineringsombudsmannen samt ett råd av sakkunniga har deltagit i planeringen.

Låt oss tillsammans motarbeta både samhälleligt samt etniskt diskriminerande samt negativa fördomar. Vi undertecknade uppmuntrar till att arbetet mot rasism skall fortsätta i Kyrksläpps kommun även efter att ovan nämnda samt till ämnet hörande andra kampanjer tagit slut.

Kyrkslätt 29.4.2022”

Motionen undertecknades av: Kim Liljequist, Tony Björk, Hans Hedberg, Ulf Kjerin, Kim Männikkö, Josephine Frimodig, Martin Valtonen, Stefan Gustafsson, Anna Aintila, Patrik Lundell, Anders Adlercreutz, Urho Blom, Kari Virtanen, Minna Hakapää, Antti Salonen, Ronja Karkinen, Elina Kärkimaa, Johanna Fleming och Katja Ylisiurua.

Beslut

Kommunfullmäktige sänder motionen till kommunstyrelsen för beredning.